

retja, Rohlfs, *l. c.*, i *Le Gc.*, § 120; Krüger, *Hochpyr.* A, II, 79), amb molts NLL derivats *Labassà*, *Labassère*, cap a Banheres de Bigorra, Gavarnia etc., que també sobreix pel vessant aragonès: Barranco de *Labaza* entre Panticosa i Vinhamala (2º 75 × 47º 50), *Labaza* i *Peña Labazar* a Gistáin, *Labasal* prop de Berdún (GaBlanco, *1.ª Congr. Intern. del Pir.*, p. 7).

Més precisions i conjectures en la meua extensa nota del *VocAran.* (p. 73). En llegir el meu original, Jud no quedà convençut i opinà que tot això seria pre-romà, i devia tenir raó pel que fa a alguna de les paraules (*launa*, *llábana*, en parlars cast.) que suggeria enllaçar-hi, potser no quant al punt principal; per bé que no mancava de bones raons el seu escepticisme, i tot mantenint la probabilitat de la meua tesi, reconec que jo mateix ara em sento menys segur que la seva no sigui millor, almenys per a certs altres elements que encara s'hi poden afegir.

Echo *lapizueta* «losa sobre la que se lava la ropa en el riu» (RLiR XI, 193) podria explicar-se per un encreuament de **lápéd* amb *pedrezuela* amb tanta més raó que en la toponímia alt-aragonesa relíquies clares de LAPIS, -IDIS, no escassegen, com el gran penyal boscos amunt al SO. de Bielsa *Lapedomit* LAPIDEM ULMĒTI 'la roca de l'omeda' (1965). Però el basc *lapitz* 'llicorella' sí que és un representant segur de LAPIS (com ja digné Schuchardt, *ZRPh.* xxxii, 474, que hi afegia Aosta *labje* 'losa de llicorella' i Canavese *lapjass* «masso di pietra»); i l'etimologia del cast. *pizarra*¹ 'llicorella', com bc. *lapitz-arri* (literalment 'pedra de llicorella'), que vaig demostrar en el DCEC, és evident; ara bé Kuhn (RLiR XI, 233) i Rohlfs (*Le Gc.*) estan d'acord que també hi ha *lapitza* per a una mena de pedra, de manera que potser el mot d'Echo és un basquisme (encara que en basc vingui del llatí) i *lapizueta* n'és un diminutiu local.

Entre els representants possibles i menys segurs: *Llebera* nom d'una gran losa a Borén (Vall d'Aneu, 1964). El llem. ant. i mod. *labencha* sembla presentar un altre canvi sufixal com el de *labada/labassa*, però essent -INCA un sufix sorotàptic o pre-romà tan segur, cal preguntar-se si tot el mot no és més aviat pre-romà. Però tant *labada*, com *labassa*, *labencha*, ens inviten a pensar que vagi amb ells un mot *labanta* que trobem com a nom d'un penyal en afrontacions antigues de la Vall de Castellbò: «va al plançó dels Avellans de Civís, on hà *labanta* en què ha una creu» (entre Civís i Farrera), «l'alta creu en la *labanta* que està en lo camí» més cap a Llavorsí (*Spill* de Castellbò, a. 1518, fº 51r i 126v); o bé seria una roca rossolanta, en relació amb el basc *laban* 'caure' (del qual hom ha derivat el nom de les nostres dues valls pitinenques de *Lavança*).

Frprov. *lé(s)* «la pierre du foyer», que segons Strengrenkonen fóra representar fonètic de LAPIS (*Annales Acad. Sci. Fennicae*, B, xxx, 411ss.). Lebel deriva el cogn. *Lavier*, freqüent a Borgonya, del borg. *laves* «pierres plates servant de tuiles» (des *Noms de Pers. en Fr.*, 82). Quant al frprov. *lāpya* «rocher incliné» suposo que deu ser pre-romà, i provinent d'un *LASP-sense cap relació amb LAPIS, puix que Duraffour

(VRom. v, 269), magistral en fonètica d'aqueix gran dialecte, ens ho diu així.

Llapis [Belv.], junt amb el port. *lapis* i el cast. *lápiz* [1708, *lapis* c. 1600] es prengué de l'it. *lapis*, usat com terme tècnic d'art per a una substància d'ús pictòric i gràfic [Cellini, Vasari, Galileu], que després, a Espanya, prengué el sentit actual per la barreta de grafit, o altres minerals, emprada per fer llapis. També *llapidera* [Belv.] i després *llapissera*. El cast. *lauda* 'losa sepulcral' (algun cop usat en català) és molt dubtós que vingui de LAPIDE, sembla més probable que vingui del ll. *laus*, *laudis*, 'inscripció epitàfica en lloança d'algú'.

DERIV.: *Lapidar* 'matar a pedrades' [fi S. XIV, Eiximenis, *Dones*], fou abans, en forma hereditària, *alabesar*, del qual donem cites en el gloss. de les *VidesR* (21v2 etc.); o bé *alabear*: «ab pedres trencava --- lo crucifici --- meravellà's molt fortment del pelegrí qui *alabeava* lo crucifici», Llull (*Blanq.* II, 185.27; substituït per *apedregava* o *peiregava* en alguns mss.); *Lleg. Rim. Sev.*, v. 978; *Llibre de Daniel* (vv. 1422, 1429, 1477, 1507, 1524, *alabear* v. 1464, p. p. MiretS, que tradueix imperfectament 'perseguir'); *lapidació*. *Lapidari* [Llull; JoMartorell; *llapidari*, *DTol.*]. *Lapidi*; *lapidèiat*. *Lapidós*.

CPT.: *Lapidificar*; *lapidificació*. *Lapislàtzuli* [-azuli, S. XIV, Alcoati; -làtzuri, S. xv, *AlcM*], pres de l'it. *lapilazzuli*, format amb l'ètimon persa d'ATZUR; d'on el derivat *latzurita*.

Dilapidar [Lab. 1839], pres del ll. *dilapidare* 'llançar ençà i enllà com pedretes', 'malgastar'; *dilapidació*; *dilapidador*.

¹ D'on el manlleu cat. *pissarra* = fr. *tableau noir*, cast. *encerado*, amb el seu derivat *pissarri*. En canvi usar *pissarra* nosaltres amb el sentit de 'losa, llicorella' és un castellanisme deplorable.

Lapislàtzuli, V. *làpida* *Lapse*, *lapsus*, V. *llau* *Laqueat*, V. *llaç* *Laqueria*, sembla error de còpia per ALQUERIA *Larari*, V. *llar* *Largitat*, V. *llarg*

LARINGE, pres del gr. *λάρυγξ*, -*υγγος*, 'part superior de la tràquea artèria'. □ 1.ª doc.: 1868, *SLit. Costa*.

EdFontserè: *larinx*: nou del coll; òrgan cartilaginós que comunica el fons de la gola amb la tràquea, i que és òrgan principal de la veu» (*CiFiNat.*, i fig. 647).

DERIV.: *Laringi*. *Laringitis* [id.].

CPT.: *Laringotomia*; *laringoscopi*. *Laringòleg* i *laringologia* [adds. de Fontserè al *DOrt.*].

LÀRIX, pres del ll. *larix*, -*icis*, id., mot d'origen alpi. □ 1.ª doc.: *DOrt.*

Lars, V. *llar*

LARVA, pres del ll. *larva* 'espectre, fantasma', 'màscara fantasmal', aplicat a l'estat embrionari perquè l'insecte hi és com disfressat. □ 1.ª doc.: Lab. 1840.

DERIV.: *Larvat* [*DOrt.*]; *larval* [id.]; *larvari*.